

Nacionalisti so prodrli do Sredozemskega morja. Madrid silovito bombardiran. Ključ do Barcelone v oblasti nacionalistov

Zaragosa, 4. aprila. Tri divizije nacionalistov je včeraj vkrakalo v Lerido, znamenito zgodovinsko špansko mesto, ki tvori ključ do Barcelone, kjer se trenutno nahaja sedež španske vlade. Lerida je 80 milj od Barcelone.

Lojalisti so se obupno borili, da obdržijo Lerido. Toda vsi njih napadi so bili zaman. Nacionalisti so odbili troje bajonetnih napadov od strani španske vladne armade, ki je trpela ogromne zgube.

1.200 lojalistov je padlo v Leridu. Ulice so pokrite z mrliči. Bil je nenavadno vroč dan. 2.000 vladnih vojakov je bilo zajetih. Civilno prebivalstvo je skoro vse pobegnilo iz Leride, ki šteje normalno 40.000 prebivalcev.

Socialisti v Leridu so spremeniili privatne hiše v vojašnice. Pri oknih privatnih hiš so nastavili strojne puške. Nacionalisti so bili prisiljeni vzeti skoro sleherno hišo posebej.

Na južni fronti nacionalisti enako napredujejo. Čete gene-

rala Franca so prekoračile reko Ebro in prišle do znamenitega mesta Tortosa. Tu so nacionalisti komaj še 16 milj oddaljeni od Sredozemskega morja.

Madrid, 4. aprila. Nacionalistom se je posrečilo dospeti v neposredno okolico Madrida, katerega so začeli včeraj obstreljevati s težkimi topovi. Stotine oseb v Madridu je bilo ubitih ali ranjenih.

Nacionalisti so vrgli v mesto nad 2.000 topovskih krogel. To so najtežji topovi, ki so bili doslej rabljeni v španski civilni vojni. Obstreljevanje se je začelo, ko se je nahajalo tisoče oseb na prostem, kamor jih je izzvalo gorko pomladansko sonce.

Dve tretini španske je sedaj v oblasti nacionalistov. Vladna armada ima sedaj še največja mesta Madrid, Barcelona in Valencia. Pričakuje se, da se bodo tekmuršinski dni tudi ta mesta morala podati, nakar bo konec krvave bratomorne borbe.

Letos še ne bo splošne vojne v Evropi

Washington, 4. aprila. Letos skoro gotovo ne bo večje vojne v Evropi. To je mnenje dobrih opazovalcev položaja. Glavni vzrok, da letos ne pride do vojne je, ker nobena država ni pripravljena za vojno. Velešile se bojijo vojne. In to se tiče enako Italije kot Nemčije, Anglije in Francije. Nemčija ima danes najboljšo armado pripravljeno, toda nihče ne more vedeti koliko časa bi vojna trajala, in če bi vojna trajala nad eno leto, bi se v Nemčiji pojavila lakota. Tudi Italija nikakor ne želi vojne, dasi je diktator Mussolini neprestano na pozornici in poudarja moč italijanske armade. Vojna bi danes Italijo popolnoma uničila.

Governer govori

Governer države Ohio Martin L. Davey bo govoril nocoj večer iz Youngstowna potom radija. Govor bo zanimiv zlasti ker se bo governer izjavil, če bo še kandidat za guvernerski urad ali ne. Ako se governer Davey umakne sta pripravljena dva druga kandidata prijaviti svojo kandidaturo. Primarne volitve se vršijo letos avgusta meseca.

Prohibicija prihaja

V državi Ohio imamo 14.000 velikih mest in malih mest, trgov, vasi in vasic. Od teh je že 75 odstotkov odglasovalo, da se v njih okvirju ne sme prodajati drugega kot 3.2 pivo, in ponekod je celo ta nedolžna pijača popolnoma prepovedana. Suhači delujejo tajno, toda dosledno.

Račun za plin

Ta mesec imate čas, da plačate račune za plin do ponedeljka, 11. aprila. Plačajte v našem uradu, kjer dobite uradno pobotnico. Plačate lahko tudi vse račune za elektriko, telefon ali vodo.

Važna seja

Društvo Kristusa Kralja št. 226 KSKJ ima v sredo 6. aprila zelo važno sejo. Izvoliti je treba novega uradnika. Vabi — odbor.

Škof Schrembs odgovarja protestantovskim škofom

Cleveland. — Most Rev. Joseph Schrembs, katoliški škof v Clevelandu, je včeraj uradno odgovoril na manifest 61 protestantovskih škofov v Ameriki, ki so nedavno tega izjavili, da obsojajo bombardiranje civilistov v Španiji od strani "upornikov." Škof Schrembs pravi, da je sedanja španska vlada, obstoječa iz socialistov, komunistov in anarhistov, morila duhovnike in redovnice na tisoče, predno se je začela civilna vojna. Nadalje pojasnjuje škof, da so španski vladni zrakoplovi bombardirali stotine mest in vasi s civilnim prebivalstvom tekom vojne. In ves ta čas se noben protestantovski škof ni oglasil za protest. Ko je pa bilo bombardirano utrjeno mesto Barcelona, kjer so glavne vojaške zaloge španske vladne armade, je takoj nastal protest od strani protestantovskih škofov.

"Dočim so protestantovski škofje molčali," je nadaljeval škof Schrembs, "ko je druhal morila katoliške duhovne in redovnice, se nam pa sedaj zagovarjanje španske vlade od strani protestantovskih gospodov zdi sumljivo. Ali so spoštovani protestantovski gospodje morda zavestniki ateistov ali so zavestniki Krista? Jaz sem prepričan, da protestantovski škofje sploh ne poznajo in ne razumejo položaja, kot milijone drugih Američanov ne. Škofje so zmešali imena prizadetih strank v Španiji. K nesreči imenujemo danes one, ki so ostali lojalni pravi Španiji "upornike," in one, ki so izdali Španijo, pa "lojaliste." Enak primer nam zgodovina že omenja ravno tu v Ameriki. George Washington se je uprl nasilju angleškega kralja. Imenovali so ga "upornika," dočim so kraljeve izkoriščevalce imenovali "lojaliste"

301 aretirani

Policija je v Clevelandu tekom nedelje in v ponedeljek v zgodnjih jutranjih urah aretirala 301 avtomobilista. So večina pijanci in drugi kršitelji avtomobilskih postav. 27 jih je bilo aretiranih, ker so se drznili s starimi licencami na ulico. 97 jih je bilo pijanih, ko so vozili avto. Eden izmed njih, neki Lawrence Eppich, 571 E. 114th St. je zavozil v drog ulične železnice na 113. cesti. Kako se je nesreča zgodila, ne more vedeti. Policiji je povedal, da je vozil avto, na 113. cesti in St. Clair Ave. je pa nekam zadel, zgrbil je zavest, in ko se je prebudil, se je znašel na zadnjem sedcu svojega razbitega avtomobila.

Policist ponesrečil

Policija je aretirala nekega Williama Mace, 9420 Carton Ave., katerega je obdolžila nemarne vožnje. Mace je zadel našega rojaka, policista Antona Klaus, 6413 Spilker Ave. Mr. Klaus je precej ranjen in so ga morali odpeljati v Charity bolnišnico. Klaus je vršil prometno službo ob času nesreče na Public Square.

Pljučnica

Zdravstvene oblasti v Clevelandu svarijo ljudi, da se v teh pomladanskih dnevih varujejo pred prehladom, kajti prehladu sledi skoro vseh — pljučnica. Ne oblačite se pregorko, pa tudi ne pomanjkljivo. Pomladanski dnevi so bolj nevarni za prehlad kot pa mrzli zimski dnevi.

Kdaj ropar ni ropar

Postava pravi, da kdor prida oborožen v tuje stanovanje z namenom ropati, mora dobiti dosmrtni zapor. Well, včasih se pa zgodi tudi drugače. V Clevelandu je bil te dni prijet neki 52 let stari Howard Butterfield, katerega so dobili ob štirih zjutraj, ko je lezel skozi okno hiše zakonskega para Mr. in Mrs. John Welsh na 5401 Bridge Ave. Oba zakonska sta se zbudila in prišla "vrbparja." Preteklo soboto se je njegov slučaj obravnaval na sodnji. Butterfield je izjavil, da je bil tako pijan, da je naredil pomoto in zlezal pri oknu v stanovanje Walsh družine, misleč, da leze v lastno stanovanje. Žalostno je pripovedoval Butterfield, da ima strašno hudo ženo in je ni hotel zbuditi zgodaj zjutraj, zato je pri oknu silil v stanovanje, toda je bil preveč pijan, da bi spoznal pravo okno. Policija je potrdila to izjavo, rekot, da sosedje Butterfielda vedo, da je slednji velik pijanec, pa da še nikdar prej ni bil kaznovan in je sicer "all right." Sodnik Ackerman je obsodil Butterfielda v \$25 globe in 30 dni zapore.

NAJNOVEJŠE VESTI

Callander, Ontario, 4. aprila. V ponedeljek ob 8:15 zvečer je teta štorljka zopet obiskala znano Dionne družino in prinesla čvrstega fanta, ki bo brat slavnih kanadskih petorki. Mati je bila nad rojstvom dečka vsa vesela. Stara je 28 let in je v družini sedaj 13 otrok.

Cleveland, O. — Prvo operno predstavo v Clevelandu "La Traviata" je posetilo 9479 ljudi, kar je svetovni rekord za vse operne predstave doslej.

Cleveland, O. — Policijski poročnik Thmoas J. Brady, ki je bil obtožen izsiljevanja tekom prohibicijskih časov, se je včeraj sam priznal krivega in ga bo sodnik Corlett te dni obsodil. Državi je s tem prihranil tisoče dolarjev in pričakuje milostne obsodbe.

Hendaye, Francija, 4. aprila. General Franco je s svojo armado dospel do morja in presegal lojalistično španijo na dva kosa. Barcelona je sedaj odrezana od Madrida in Valencije. Nacionalisti so zasedli važno pomorsko mesto Tortosa.

Washington, 4. aprila. Kongres je včeraj sprejel postavbo, glasom katere je vladi potom R. F. C. organizacije mogoče posoditi malim in večjim trgovcem do svote \$1.500.000.000. Vlada namerava s tem posojilom ustvariti več življenja in trgovskem poslovanju.

Lep uspeh

Opereta "Pri zlatem rogu," katero je vpriporil preteklo nedeljo pevski zbor Jadran, je bil zelo lep uspeh. Pevci so peli sijajno, igranje je bilo odlično. Občinstvo je zboru hvaležno aplaudiralo. Zbor vodi Mr. Seme. 75 pevcev in pevk je nastopilo.

Smrtna kosa

Sinoči je preminul na svojem domu mladi Stanley Ausec, star 13 let. Družina stanuje na 15216 Lucknow Ave. Pogreb bo vodil August F. Svetek. Podrobnosti jutri.

"Fašizem je treba uničiti," pravi Ickes

Chicago, 4. aprila. Harold Ickes, tajnik notranjih zadev v Rooseveltovem kabinetu, je izjavil tekom nekega govora v tem mestu, da je "fašizem smrtni sovražnik vsakega napredka" in da je največja dolžnost človeštva boriti se proti fašizmu. Ickesov govor je bil potom radia oddajan po vseh Zedinjenih državah. Ickes je tudi povedal, da sumniči one, ki govorijo o nevarnostih komunizma, ki so še jako oddaljene od Zed. držav, dočim grmi pred našimi vratmi fašizem, ki ogroža ameriško svobodo. Fašizem prireja lov na svobodo tekom dneva, dočim se plazi ponoči okoli naših hiš. Predsedniku očitajo, da bi rad postal diktator. Ta krik prihaja iz onih krogov, ki so neprestano proti ljudskim interesom. Predsednik se trudi, da na demokraciji način pomaga izkoriščanim, toda ameriški fašizem mu stavlja na pot silne ovire, ker je fašizem v prvi vrsti interesiran v tem, da drži narod v nevednosti in revščini. Sleherni ameriški državljani, ki ljubi svobodo, bi moral biti neprestano na delu, da pobija fašizem.

Hitler bo baje obiskal papeža Pija

Rim, 4. aprila. V odgovornih vatikanskih krogih se je pojavila govorica, da bo prihodnji mesec najbrž obiskal diktator Hitler papeža v Vatikanu. Gre se radi boljših razmer med naciji v Nemčiji in vatikansko stolico. Konkordat med papežem in med Nemčijo bo podvržen popolni reviziji. Hitler namerava priti maja meseca v Rim, da vrne obisk Mussoliniju, ki ga je obiskal lansko leto v Berlinu. In ob tej priliki namerava obiskati papeža.

Burton za guvernerja

Vedno bolj pogosto se sliši klic v republikanskih krogih Clevelanda, da postane župan Burton kandidat republikanske stranke za guvernerja države Ohio. Burton se je dosedaj vsem takim pozivom upiral. Kot župan ima Burton \$15.000 letne plače, kot guverner države Ohio pa bi dobival le \$10.000. Zadnje čase prihajajo celo iz manjših farmarskih mest države Ohio klici, ki zahtevajo od Burtona, da prevzame kandidaturo za guvernerja.

G. Šubelj v Clevelandu

V nedeljo večer je dospel v Cleveland naš bariton G. Anton Šubelj kot član Metropolitan operne družbe, ki sedaj gostuje v Clevelandu. Mr. Šubelj stanuje v Colonial hotelu, kjer ga lahko telefonično pokličite, ako želite. Dobrodošel!

Novi napisi

Mesto Cleveland namerava letos dobiti 5.000 novih napisov za ulice. Napisi bodo bolj razločni kot sedanji in tudi postavljeni nekoliko nižje, tako da bodo vsem vidni. Napisi bodo veljali nekako \$4.000.00. Nove električne žarnice dobijo sledeče ceste: Lexington, Union, Scovill in Dennison Ave. ter E. 79th St.

Rockefellerjeva hiša

Včeraj so začeli podirati v Clevelandu na 3920 Euclid Ave. eno biviših najlepših milijonar-skih rezidenc v Clevelandu, prvotno Rockefellerjevo palačo. Na mestu bodo postavili gasolinsko postajo.

Roosevelt gospodar kongresa. Voditeljem je dal vedeti, da ne smejo ničesar več popustiti

Washington, 4. aprila. Predsednik Roosevelt je naročil včeraj voditeljem v poslanski zbornici kongresa, da naj hitijo z reorganizacijsko postavbo in da ne smejo v nobeni zadevi več popustiti.

Roosevelt se je včeraj vrnil v glavno mesto iz Warm Springs, Ga., kamor je šel za 10 dni na oddih. Nemudoma po svojem prihodu v glavno mesto je povabil voditelje kongresa v Belo hišo in jim dal navodila.

Roosevelt se je glede reorganizacijske postavbe toliko podal, da je dovolil, da vsebuje omenjena postavba točko, glasom katere sme kongres z navadno večino preprečiti vsak korak, ki ga ukrene predsednik glede zveznih uradov.

Prvotni načrt se je glasil, da

Ameriška mornarica mora biti svobodna, da ščiti ameriške državljane kjerkoli, pravi Hull

Washington, 4. aprila. Državni tajnik Cordell Hull je včeraj izjavil, da Zedinjene države nimajo bojne mornarice, da bi jo držale neprestano doma, pač pa je ta bojna mornarica pripravljena za obrambo ameriških državljanov, naj se nahajajo slednji kjerkoli na svetu.

"Amerika ne bo gradila kitajskega zidu," je rekel državni tajnik Hull napram senatnemu odseku, in "Amerika ne more trpeti, da bi bili ameriški državljani izpostavljeni raznim nevarnostim."

Senat je stavil državnemu tajniku več vprašanj, ki se tičejo svote \$1.200.000.000, katero

zahteva administracija za nadaljnjo gradnjo vojne mornarice. Te dni pride v senatu tozadevno do glasovanja.

Hull je priznal, da je proti vojni, toda svet je danes tako zmešan, da morajo biti Zedinjene države pripravljene na vse. "Raje bi imel 10 bojnih ladij kot pa 100," je dejal državni tajnik Hull, "če bi imel zaeno garancijo za mir."

"Toda ekonomski in političen položaj na svetu je tak, da mora biti človek pripravljen na vse. Povem vam, da se iz Zedinjenih držav ne bo norčeval nihče, ne da bi ga dohitela kazen."

Anton Pečjak umrl

V Pittsburhu je umrl Anton Pečjak, 1129 Troy Hill Rd. Bil je star 73 let in rojen v Plešivci, fara Šmihel pri Žužemberku. V Ameriko je prišel leta 1886. Živel je nekaj časa v Crested Butte, Colo. in v Clevelandu, sedaj pa v Pittsburhu okoli 36 let. Pred dvema letoma mu je umrla žena Marija. Zapuška tri hčere, Josephine in Matilda v Pittsburhu in Mary, ki je redovnica in uči v Betlehem, Pa. V Clevelandu zapuška sestro Terzijo Kmet, v Crested Butte brata Mihaela v domovini pa sestro Ano. Bodi ranjkemu mirna ameriška zemlja!

Pucel in igrališča

Councilman Edward Pucel, ki je načelnik odseka mestne zbornice za javne parke, je sinoči zahteval, da se potroši nadaljnjih \$12.000 za javna igrališča v parkih. Pucel trdi, da niso zanemarjeni samo javni parki, pač pa tudi javna igrališča in da otroci nimajo dovolj razvedrila na razpolago. Prvotno je bilo dovoljeno za parke in za javna igrališča \$70.000, toda županov odbor je to svoto znižal za \$10.000, a Pucel sedaj zahteva nadaljnjih \$12.000.

Euclid Rifle klub

Danes zvečer se vrši zadnja seja v dvorani. Zato pridite vsi člani na sejo. Pridejo naj tudi vsi novo upisani člani in pa če ima kdo kakega kandidata, naj ga pripelje s seboj. Po seji bo dober prigrizek. — Predsednik.

Tepeni jetniki

V javnost je prišla vest, da so pazniki v okrajnih zaporih pretepli več zveznih jetnikov. Pomozni maršal zvezne sodnije v Clevelandu je začel s tozadevno preiskavo. Ko so zadnji petek pripeljali na sodnijo nekega Jack Dunna, ki je bil prijet, ker je prodajal omotilna sredstva, so opazili, da ima črne oči. Povedal je, da so ga pazniki v zaporih pretepli, nakar je prišlo na dan, da je bilo sedem nadaljnjih jetnikov tepenih.

Novi davki

Skoro gotovo je, da bomo v Clevelandu prisiljeni plačevati izredne davke za vodo. Te davke bodo plačevali gospodarji hiš. Poleg računov za vodo, bo moral sleherni gospodar hiše plačati tudi \$10.00 na leto za rabo odvodnih kanalov, a oni lastniki hiš ki so izven mestne meje, bodo morali plačevati celo nadaljnjih \$16.30 na leto. V Ameriki je leta 1775 nastala revolucija, ker so bili davki previsoki.

Zadušnica

Za pokojno Katarino Lovšin se bo brala sv. maša v nedeljo 10. aprila ob 10. uri zjutraj v cerkvi sv. Vida. Prijatelji ranjke so prijazno vabljeni.

Zglaš naj se

Mr. Anton Krajc, ki živi na 73. cesti, na domu Mr. Kogovška na 15606 Holmes Ave. Tam dobi pismo iz New Yorka in kar to iz domovine.

Zrakoplovec ubit

Zrakoplovni poročnik Kevin Burke se je včeraj ponesrečil v bližini Ashtabule, ko je s svojim letalom padel v jezero.

"AMERIŠKA DOMOVINA"

AMERICAN HOME — SLOVENIAN DAILY NEWSPAPER

5117 St. Clair Avenue Cleveland, Ohio
Published daily except Sundays and Holidays

NAROČNINA:

Za Ameriko in Kanado, na leto \$5.50. Za Cleveland, po pošti, celo leto \$7.00. Za Ameriko in Kanado, po pošti, celo leto \$7.00. Za Cleveland, po pošti, celo leto \$3.50. Za Cleveland, po raznašalcih: celo leto \$5.50; pol leta \$3.00. Za Evropo, celo leto, \$7.00. Posamezna številka, 3c.

SUBSCRIPTION RATES:

U.S. and Canada, \$5.50 per year; Cleveland, by mail, \$7.00 per year. U.S. and Canada, \$3.00 for 6 months. Cleveland, by mail, \$3.50 for 6 months. Cleveland and Euclid, by carriers, \$5.50 per year, \$3.00 for 6 months. European subscription, \$7.00 per year. Single copies, 3c.

JAMES DEBEVEC and LOUIS J. PIRC, Editors and Publishers

Entered as second class matter January 5th, 1909, at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of March 3d, 1879.

83 No. 79, Tues., April 5, 1938

Današnji položaj delavca in bodočnost

Ameriški delavec je sicer viden začasne depresije, ki prihaja zlasti ob gotovih sezonah. N. pr. poljedelski delavci nimajo kaj dela tekom zime, stavbinski delavci ne morejo graditi hiš in poslopij v dežju, prehudem mrazu ali v bliznari, toda današnja depresija je več kot sezonska, današnja depresija je katastrofa, kakoršnje delavski narod skoro ne pozna v ameriški zgodovini.

Blazni so oni, ki trdijo, da ameriški delavec neče delati, pač pa raje živi ob relifu. Blazni so oni, ki trdijo, da dokler bo Roosevelt predsednik, ne bo treba delati, ker bo vlada skrbela, da bo delavec imel brez dela vsega dovolj za življenje. Taki demagogi ne poznajo psihologije ameriškega delavca, ki je še vedno poln onega pionirskega duha, katerega so prinesli s seboj prvotni naseljenci, in ki so v komaj dobrih treh sto letih izpremenili divjo Ameriko v pravcati paradiz.

Mi trdimo, da delavec raje dela, kot da bi dobival miloščino. Vsaj je raje gospodar svojega lastnega zaslužka, ki ga dobi za svoje delo, kot pa, če bi moral neprestano živeti od miloščine. Predsednik Roosevelt je obljubil, da nihče ne bo stradal v Ameriki. To svojo obljubo izvršuje, a nasproti sebi ima finančnega kolosa, združeno premoženje industrialistov, ki nikakor nečijo priznati potrebe novih časov in vztrajajo pri svojih zastarelih idejah.

Vladna statistika nam pripoveduje, da je danes v Zedinjenih državah enajst milijonov delavcev brez dela. Ako računamo na povprečno delavsko družino pet oseb, pomeni to, da je skoro 55,000,000 ljudi izmed 130,000,000 odvisnih od javne podpore. Samo v decembru in v januarju je zgubilo, glasom vladnega poročila 2,800,000 ljudi delo in zaslužek. Od teh jih je le 800,000 sezonskih delavcev, ostala dva milijona sta pa bila enostavno vržena na cesto radi razmer, nad katerimi danes nima še nihče kontrole, ker ne zna kontrole izvajati ali pa se boji silne odgovornosti.

Se okoli božiča se je v finančnih in industrijskih krogih trdilo, da bo s pričetkom novega leta se položaj izboljšal in da bodo industrije zopet najemale delavce za delo. V resnici pa so ameriške industrije v januarju mesecu letošnjega leta odslovile nič manj kot 500,000 ljudi od dela. V premo-govnikih je zgubilo delo najmanj 15,000 ljudi, pri železnica-h 47,000, v rudnikih 37,000, v jeklarnah 12,000 in v ostalih industrijah, zlasti v avtomobilski pa skoro 300,000 ljudi.

V Ameriki je 89 različnih industrij, ki morajo o položaju v svojih delavnicah in tovarnah redno poročati delav-skemu oddelku ameriške vlade. Teh 89 industrij ima zaposlenih skoro 80 procentov vseh ameriških delavcev. Poročila, ki so bila priposlana v februarju mesecu od omenjenih industrij, naznanjajo, da je 84 ameriških industrij omejilo poslovanje v januarju mesecu, ali po domače rečeno, da so odslovile delavce. Jeklarske tovarne so odslovile 70,000 ljudi, avtomobilske tovarne pa 63,000.

Seveda, vse kompanije in industrije omenjajo, da "upajo," da se bo položaj čim prej izboljšal. Kritična doba je v prvih treh mesecih letošnjega leta, od aprila meseca naprej pa se bo položaj vidno izboljševal. Danes smo v začetku meseca aprila, ne da bi mogli reči, da se kje položaj izboljšuje, razven, da vedno več brezposelnih zahteva vladna WPA dela.

Kako silno trpi delavstvo je nam v dokaz dejstvo, da je plačilna lista ameriških industrij od lanskega oktobra pa vse do 1. marca letos za \$37,000,000 na teden manjša kot je bila v letu 1936. To se pravi, da so delavci tekom treh mesecev lanskega leta in dveh mesecev letošnjega leta zgubili skoro \$900,000,000 na zaslužku. In kaj pomeni to za splošno trgovino, za splošen položaj, to ve oni, kateremu je poznano, da delavec skoro ves svoj zaslužek prinese v trgovino, ker enostavno služi le toliko, da si kupi, kar potrebuje za življenjski obstanek.

Samo štiri ameriške industrije izmed 89 večjih industrij so poročale vladnemu delavskemu oddelku v februarju mesecu, da imajo več delavcev na delu kot lansko leto ob istem času, in te štiri industrije plačujejo tedensko nekako \$1,500,000 več kot so plačevale lansko leto. To je mala kaplja v morju napram tedenski zgubi \$37,000,000 v delavskem zaslužku.

Kaj pravite?

Stiskači, katerim je denar bog, so na koncu vselej opeharjeni. Tako je imel bogat kmet v Hrvaškem Zagorju sila denarja. Svojim otrokom ni privoščil niti beliča in je vse skrbno zaklepal. Denar je skrival po skrinjah in v votlih deblih dreves. Ko je oni dan posebno skrbno zaklepal shrambo, kjer je imel denar, ni mogel potegniti ključa iz ključavnice. Potegnil je ključ z vso silo, ključ se mu je izmuznil iz rok, kmet je omahnil po stopnicah in se ubil.

Države, ki osvajaajo ozemlja in ž njimi druge narodnosti, ne pomislijo, da si teh ljudi ne bodo mogle nikdar prisvojiti, saj duševno ne. Oblika, telo, se namreč spreminja, izgine, toda duša, tudi narodova, pa ostane nesmrtna. To je miselnost in upanje naših Primorcev.

BESEDA IZ NARODA

O jugoslovanskem kulturnem vrtu

Jugoslovanski kulturni vrt je končno plačan. Težko je bilo, a je končno le uspelo. Začetek tega vrta bi označil: Prvič, ko se je pričel (1930) teatralen, potem ko se je reorganiziralo (1935), težak ter spremljan z raznimi boji, nadaljevanje tega vseskozi težko do oktobra 1937, ko je bil končno zasajen, najtežji in najbolj neznosen je bil pa: izplačitev dolga, ki ni bil majhen. Če se vzame še krizo, ki je bila najhujša vseh časov, ko se je delalo za vrt, se pri pogledu nazaj kar čudimo, kako je vendar to končno le prav srečno uspelo.

Med tem časom, tekom delovanja pri tem vrtu, se je nam večkrat očitalo v naših "naprednih" (?) listih, da blufamo, se namigavalo, da spravljamo denar in žep, da sramotimo narod itd. Danes lahko vsa slovenska javnost v Ameriki vidi, da je bilo vse to natolečevanje zlobno podtikavanje in laž. Hvala Bogu, da je delo uspelo, kajti do duše je bilo neznosno. Pregovor pravi, da na sedem let vse okrog pride, no in prišla je po sedmih letih tudi resnica.

Dragi rojaki in rojakinje! Vrt je plačan, kajti ko je bil plačan vrtnar, ki je bil posamezno največji upnik in pa tudi dokaj siten, je res doseženo vse glavno delo. Nabirali smo denar potem spominske knjige, k smo jo že večkrat obljubili in jo bomo tudi izdali. Denar smo seveda vzeli iz tega sklada, da smo mogli vse obligacije plačati, kajti bili so tisočaki. Pa kaj smo obljubili, to bomo tudi izvršili. Bodite uverjeni. Od A do Z mora biti izvršeno in tudi bo!

Spominska knjiga izide potem, ko bo zaključena zadnja epohalna slavnost tega dela pri vrtu, namreč, ko bo navzoč tu glavni predstavnik prestolice Slovenije, bele Ljubljane. Pa hočemo, da pride v to knjigo vsa ta slavnost, ki se bo vršila 14. in 15. maja.

V tej knjigi bo ves popis od vrta od začetka do konca, priobčene bodo vse slavnosti s slikami, ki so se vzele ob teh prilikah. Tu bo popis in slike, ko je bil tu dr. Leonid Pitamic kot poslanik Jugoslavije, bo priobčena vsa podrobna slavnost z dne 21. in 22. septembra 1935, ko je bil tu visoki gost, dr. Gregorij Rožman, škof ljubljanski. Vse to bo v popisu in slikah, zatem slavnost odkritja spomenikov Ivan Cankarju in Simon Gregorčiču, ter ponovitev odkritja teh. Ker so z nami tudi bratje Srbi, bo tudi slavnost s slikami in popisom, ob odkritju spomenika pesniku Njegošu in končno vsa slavnost z dne 14. in 15. maja, ves popis in slike.

V tej knjigi bodo slike vseh spomenikov (štirih), potem ves vrt, ter razni deli kulturnega dela. Tako, da bo vse pregledno. V knjigi bodo dalje članki, katere so že doposlali za to knjigo: Dr. Gregorij Rožman, škof ljubljanski; dr. Adlešič, župan ljubljanski; Fran S. Finžgar, pisatelj; g. Ignacij Hren, župan vrhnjski; dalje predsednika J. K. Vrta, blagajničarke in še več drugih. Več odličnih mož je sporočilo, da jih dopošlje. Tako dr. Božidar Stojanović, generalni konzul kraljevine Jugoslavije, naseljeniški komisar g. Slavoj Trošt in drugi.

To je pač le kratek očet. Knjigo bo dobil vsak, ki je dal \$5 ali več. Tisti, ki so dali po \$3 bodo morali nekaj doplačati, ker knjiga bo veliko stala. Kdor jo bo hotel imeti posebej, bo

moral plačati \$2. In sicer vnaprej, ker v tisk se jih bo dalo samo toliko, kolikor so dali označene vsote, to je tisti, ki so dali \$5 ali več, pa tisti, ki jo bodo naprej naročili in plačali. To bomo napravili zato, da bo šlo vse izpod rok. Poslane bodo seveda vsem tem, ki so prispevali članke in pa v Ljubljano, ter na Vrhniko, ter v rojstni kraj Simona Gregorčiča in Barage. To je v ondotne knjižnice. Tako tudi še v druge kraje v Jugoslaviji.

V knjigi oglasov s takozvani-mi okvirji, okni in polkni ne bo, pač pa bodo vsi darovalci, ki so darovali od \$1 do \$2 priobčeni polno ime in priimek; tisti, ki so dali \$3, bo priimek, ime in naslov, poklic in trgovina. Vsporedno pa bodo označeni nadalje vsi od \$5 naprej s polnim imenom, naslovom in če je trgovec ali obrtnik, ali kak drug profesionalce, to bo vse priobčeno in pa koliko je prispeval. Prav tako bodo priobčena vsa društva in organizacije s popolnim imenom društva in kam spadajo, ter koliko so dali. Tako bo vse pregledno. Vse vsote, ki so bile nabrane tekom kampanje bodo seštete in priobčene skupno. Sleherni pa še lahko doda in kdor želi prispevati sedaj, to še lahko stori, ker bo vse priobčeno kot prispevek za vrt, ker kot omenjeno, se je sklad za to izčrpal za plačilo vrta.

V tej knjigi bodo priobčeni vsi tisti, ki so dali od februarja 1936 pa do sedaj in pa tisti, katerih imena so prišla prekasno za prejšnjo knjigo. Tisti, ki so dali za prejšnjo knjigo so že priobčeni in tu niso všteti, ter so knjigito že dobili. Kdor jo ni dobil, jo lahko dobi, in kdor jo želi kupiti, jo dobi za \$1 kot je bila cena tej prvi knjigi. Druga knjiga bo le nadaljevanje prve, a večja in popolnejša.

Kdor torej želi imeti knjigo naj poskrbi preje, bodisi v obliki prispevka ali pa naročila, ki pa mora biti vnaprej plačano: Kdor ni prispeval ali naročil, jo ne bo dobil. Za prvo je bilo v tem oziru drugače, a za drugo pa ne bo. To naj si zapomni sleherni in enats-goemb ET herni in tega se bomo tudi držali. Prispevki za vrt in knjigo se pobirajo, dokler ne bo stvar zaključena, namreč glede knjige, ki se urejuje. Potem pa ne bo moglo.

Ako kdo dvomi ali pa misli, da bo to kako drugače, ta naj blagovolj pogledati ves razmah Kulturnega vrta, ki je bil završen in dovršen kot se je povedalo. In tako bo obveljalo tudi tukaj. Potrebujejo pa še do nadaljne izvršitve programa, da bo končno doseženo vse.

Jože Grdina.

Priprave za slavnost

Cleveland, O.—Zarko spomladansko sonce prebujalo ne le naravo iz zimskega spanja in jo nanovo oživljalo, ampak vzbujalo tudi v človeku več nagnjenja do delavnosti in hrepenenja po vsem lepem. Malo pa je menda lepših stvari kot cvetoč vrt, združen z umetnostjo. Tak umetni vrt se lahko imenuje Jugoslovanski kulturni vrt. V tem vrtu, ki je krasno urejen in je nanovo nasajeno grmičje, ki je že začelo zeleneti, so postavljeni spomeniki naših velikih mož Barage, Cankarja in Gregorčiča. Ti so zaslužili to častno mesto, saj so veliko doprinesli za povzdigo svojega naroda.

Vrt je zdaj povsem dokončan in bo lahko v ponos vsakemu Jugoslovancu. Za dneva 14. in 15. maja se zopet pripravlja velika slavnost, otvoritev Jugoslovanskega kulturnega vrta. Iz domo-

vine obeta priti na to slavnost ljubljanski župan dr. Adlešič. Kakor se čuje, bo prisostvovalo tudi več drugih imenitnih oseb. Nadalje so razna društva, ki se bodo odzvala, narodne noše, drill teami in splošno občinstvo.

Majhen je narod slovenski po številu, pa je zaveden in ob enakih prilikah z veseljem pride na plan. To je dokazal že večkrat. Želeti je, da bi bilo tako tudi ob že imenovanih dneh. Da se za to slavnost dobro pripravimo, se vabi žene in dekleta Kluba narodnih nož iz st. clairskega okrožja na sestanek, ki se vrši v četrtek 7. aprila ob osmih zvečer v Knausovi dvorani. Le pridite vse! Pozdravi!

Frances Ponikvar.

Prišla je pomlad...

Warren, O.—Tako zaželjena pomlad je tukaj. Sicer je res prišla z dežnikom, pa prišla je pa le. Ptice lepo pojo in travca zeleni. Ljudje so pa največ žalostni in zamišljeni, ker ni za služka. Kot se vidi, depresije še ne bo konec. To je še dobro, da je dal naš predsednik Roosevelt delo ljudem pri WPA. Tukaj delajo največ taki, ki so prej delali po tovarnah.

Ves svet je nekako v stiskah. Povsod preganjanje, vojno klanje, pomanjkanje. Vse pa radi nesporeduma med narodi. Samo dva moža sta, ki dosežeta vse, kar si vtepeta v glavo. To sta Mussolini in Hitler. Z mezinem ganeta, pa se jima vse pokori. Seve, ker so taki razburkani časi in se vsak boji vojne. Trpin pa ostane trpin, pa naj bo v starrem kraju ali pa tukaj.

Kljub tem slabim časom pa le večkrat berem o veselih po naselbinah tu in tam. Le v Warrenu so ljudje nekako brez veselja. To napravi iz človeka nezaposlenost. Vsako zimo se je priredilo kako veselico, letos ni bilo pa nobene zabave. Le ob času sej se malo razvedrilo in povešeli.

Članice SZZ se pripravljajo za potovanje v stari kraj. Kar zavidamo jim. Tudi jaz bi rada šla z njimi, pa je žalobno nemo-goče. Želim jim srečno pot tje, nazaj pa srečen povratek.

Spomnim se nazaj v preteklost kakih 30 let, tja v vas Knežak, kjer smo se dekleta veselila z delom poleti, jeseni pa hajd v Trst služiti. Kot lastavice smo se premikale jeseni v razne službe, spomlad pa zopet nazaj na po-je domov.

Ko sva se na pomlad opravljali s prijateljico domov, sva pisali materam, naj naju pridejo čakati, da bodo pomagale nesti jerebase, ki sva jih kupile. Prijateljica sva se z vlakom, potem je bilo do doma pa še uro in pol hoda. V bližini domače vasi sva jih srečale in pomagale so nam odnašati težko breme. V bližini vasi sta naju tudi čakala dva fanta iz Knežaka. Povabila sta naju v gostilno. Eden teh fantov je bil pred mesecem prišel iz Amerike in ga nisem poznala. No in danes je tisti fant — moj mož. Oni drugi, ki se je poročil s tisto mojo prijateljico, je pa pustil življenje na bojnih poljanah v svetovni vojni.

Pred kratkim sem dobila pismo od svojcev iz domovine. Pišejo mi, da se bo ob Vstajenju zadnjič brala sv. maša v naši cerkvi. Potem jo bodo po podrli in sezidali novo. Tudi jaz sem odposlala prispevke za novo cerkev, kar sem nabrala tukaj. Hvaležna sem Mrs. Idi Brožič iz Clevelanda, ki je nabrala \$6.00 in mi je to vsoto poslal urednik tega lista. Enako hvala Mr. Želetu za dar. Tu v Warrenu sem dobila pa od podružnice št. 54 SZZ \$2.00. Želela bi, da bi se še kdo spomnil s kakim prispevkom. Res so slabi časi, pa bodo enaki prispevki zapisani v večnosti.

Ob koncu pa želim vsem roja-

kom in rojakinjam, znancem in prijateljem veselo Alelujo.

Ivana Šajn.

Apel na slovenske trgovce

Vsakemu je znano, da bomo imeli veliko prireditev na 28., 29. in 30. maja na prostorih Slovenskega društvenega doma na Recher Ave. in Ljubljana Drive. To bo za novi Dom, ker staro poslopje ne odgovarja več današnjim razmeram.

Direktorij Društvenega doma vas prosi, cenjeni naši slovenski trgovci, da priskočite na pomoč, da bo vaša roka in srce čutilo in se odzvalo naši prošnji. V kratkem vas obišče za to izvoljeni odbor, kateri bo potkal na vaša vrata za oglase v palašč za to prireditev prirejeno spominsko knjigo.

Mi upamo, da bo vsak po svoji moči prispeval in pokazal dobro voljo napram nam, tukaj živčemo Jugoslovancem. Naše geslo je bilo vedno tisto, da podpirajmo naše trgovce. Mi smo bili vedno pripravljeni rade volje pomagati vsem ustanovam slovenskega pokreta. Povsod smo bili med prvimi, zato upamo, da boste tudi vi to blage volje upoštevali.

Mi dobro vemo, da vlada v deželi tista depresija, katere tudi na nas ne bo pozabila. Ravno takrat, ko je stvar najbolj kritična, se moramo najbolj družiti in drug drugemu pomagati, da ne podleže začrtani cilj naših ustanov.

V imenu vseh euclidskih in nottinghamskih Slovencev vas prosimo, da pokažete vaše slovensko srce, da v vaši duši še vedno stanuje tista slovenska sila in ponos, da kadar gre za čast naroda, vedno stojite na straži ko kraški hrast, katerega ne more uničiti in ganiti noben vihar.

Prosimo, da ste nam naklonjeni in da se odzovete našemu klicu, ko bomo trkali na vaša vrata. Bodite nam pozdravljeni in ne pozabite dnevoj 28., 29. in 30. maja, da so ti trije dnevi naši. To naj bo euclidski praznik vseh Slovencev, širom nove domovine. Hvala!

Odbor Društvenega doma.

Ižanski punt

Marčno revolucijo leta 1848 v Avstriji so umevali meščani po svoje, kmetje po svoje. Ustava je sicer obljubila kmetom svobodo in odpravo graščinske podložnosti, ni pa bilo še rešeno prvo vprašanje — odveza kmetkega stanu. Vlada je že leta 1846. dovolila odkup desetine in tlake, toda podložni kmet deloma ni imel s čim plačati, deloma pa se je udajal upanju, da bo država plačala odkupnino. Še bolj je potrdira kmetu v tem misljenju marčna revolucija. Pri tem pa je prišlo na mnogih graščinskih posestvih do hudih izgredov, napadov, plenjenja in požigov. Ves kmetški srd se je obrnil proti graščakom, zlasti pa proti osvovljenim graščinskim eskrbnikom, valptom. Znova je vstalo nekdanje zgodovinsko geslo: "Za staro pravdo!"

Na Igu, kjer je v bližini sovneška graščina, nekdanja last grofov Auerspergov, je bila kmetom razglašena ustava v nedeljo 19. marca v ižanski župni cerkvi. Množica je na potu domov rešetala pomen razglašene ižanskega možje so v svoji modrosti tolažili svobodo tako, da bi bil zdaj pravi čas udariti na graščino in gosposko, od katere so morali pretrpeti toliko krivic. Prihodnji dan, 20. marca, je bil na Igu sejem. Zbralo se je mnogo ljudstva, domačega in tuje-ga, vmes tudi Ljubljancani, ki so imeli pripete tako imenovane konstitucijske trake. Tudi ti so čuvali kmete k samopomoči in uporu, češ: "Mi smo si že pomagali, pomagajte si tudi vi!" Takoj se je razširil po ižanski oko-

lici glas: "Prihodnjo noč bo razdejana in požgana sovneška graščina!" Graščak grof Auersperg, ki je bil prišel prav v torek na Ig, je za te grozljive zve-del ter je urno mahnil v Ljubljano in zaprosil za vojaško pomoč.

Bilo je zvečer 21. marca. Graščanska družina je povečerjala. Kar nastane v bližnjih vaseh čuden vršič in hrup. Nad Iško loko se je prikazal ogenj — signal k uporu. "Halo! halo!" se je razlegalo od vasi do vasi. Tu in tam je počila kaka puška, vriskajoč se je valjala velikanska množica čim bliže h gradu. Graščinski hlapec Gašper Sterle je tekel k oskrbniku naznaniti, kaj se godi. Oskrbnik je velel zakleniti vrata, družina se je postavila s puškami v bran. Že se privlali srdita množica pred grajska vrata, ki pa so bila zaprta z močnimi zapahi, zato je ostalo razbijanje brez uspeha. Med tem je dospela iz Ljubljane vojaška pomoč v spremstvu komisarja, davkarja in domačega vi-karja. Bilo pa je le 15 vojakov, ki se niso upali nad množico. Razjarjeni kmetje so vpili, naj ne hodijo preblizu, če jim je življenje milo. Zato so se jadrno vrnil odkoder so prišli.

Nato je množica s sekirami razsekala vrata, planila na dvorišče, razbila rastlinjak ter pokončala vozove in ostalo gospodarsko orodje. Grajski oskrbnik, pisar, višji logar in lovec so v strahu pred ljudsko osveto še pravočasno zbežali in se poskrili v gozdu. Prva skrb upornikov je bila, da so uničili urbarske (zemljiške) knjige. Vlomili so v pisarno, pometali vse knjige in spise na dvorišče ter vse skupaj zažgali. Niso hoteli množica v gornje nadstropje, zmetala vso opravo, ogledala, slike, platno, obleko, posteljnino in drugo na grmado. Razbili so tudi vse omare in skrinje ter odnesli mnogo dragocenosti. Iz shramb so raznesli meso, slanino, klobase in maslo, nato so udri tudi v kleti, spravili se nad sode, vino deloma popili, ostalo pa razbili. Tudi grajski vrt so popolnoma razdejali in pri tem pokončali tudi mnogo rastlin iz Amerike in Afrike.

Tako strašno sta se znesla ljudska jeza in tlačanski srd nad oholo graščinsko gosposko. Strašna pa je bila sodba. Po dveh sodnih obravnava-h v oktobru 1848 in v maju 1849. je bilo obsojenih 22 ižanskih kmetov na najhujšo dolgoletno ječo. Nekaj jih je pomrlo v temnicah, ostali so se vrnili šele čez mnogo let, postarani in izčrpani. Sodna preiskava je dognala, da so uporniki na gradu napravili škodo, cenjeno na 4461 goldinarjev, pri tem pa niso bile vračunane pokončane zemljiške knjige, listine in spisi. Mnogim obsojencem so bile prodane domačije.

—Gorica. Za podravnatelja višjega semenišča v Gorici je imenovan msgr. dr. I. Juvančič, za župnika v škrbinji je imenovan Štefan de Posarelli.

Cortes Herara, je bil imenovan od mehiške vlade, da nadzoruje imetje oljnih interesov, ki ga je Mehika zaplenila ameriškim in angleškim podanikom.

KRIŽEM PO JUTROVEM

Po namikem tavrniku K. Maya

Toda kaj smo zagledali! — Poslopje je bilo res visoko in dolgo, pa napol razpadlo. Okna so prazna strmela v nas, streha je bila razdrta, omet je že davno izginil in ob zidu je ležala rdečkasta moka razpadajoče opeke.

Pojezdili smo pred visoka in široka vrata. Tam nas je čakal pobalin z dolgim, potegnjenim, pristnim zlikovskim obrazom.

Krojač mi ga je predstavil. "Tale je Humum, gospodov osebni služabnik."

Aha —! Tisti, ki nas je pred njim posvarila Anka, da se ga naj čuvamo —! Jankotov tekme —! Skoraj bi rekel, da razumem, zakaj ga ne mara.

Globoko in spoštljivo se nam je priklonil in pokazal na krepke hlapca, ki sta stala za njim. "Effendi," je pravil, "moj gospod je na svojo veliko žalost zvedel, da ne moreš hoditi. Zapovedal je, da te morata tale dva nesti v hišo. Močna sta, zaupati se jima smeš."

Zlezel sem s konja. Hlapca sta se križem prišla za roke, sedel sem jima v naročje kakor v naslonjač. Zanesla sta me v vežo in skozi dve predso- bi v sprejemno dvorano. Tovariši so stopili za menoj.

Sprejemna dvorana je bila še precej dobro opremljena. Ob stenah se stali nizki di- vani. In na zvišenem prostoru, vhodu nasproti, je sedel "graš- čak." Poleg njega je bil prazen prostor, namenjen najbrž meni. Na tleh pred njim so ležale blazine, pripravljene za moje tovariše.

Nosači so obstali z menoj pri vratih. Gospodar se je priklonil, vstal pa ni. Pozdravil me je:

"Dobrodošel si mi, effendi! Allah naj blagoslovi tvoj prihod in naj ti nakloni veliko število dni v moji hiši! Ne zameri, da ne vstanem! Protin me trga v nogah, ne morem hoditi. Naj te prinesejo bliže, sedi ob moji strani! Tvoji tovariši pa naj počivajo tule pred nama!"

Posedli smo. Povedal sem nekaj vljudnih besed v zahvalo za sprejem in se opravičil, da sem nepoklican stopil v hišo. Pa ni me pustil govoriti, rekel je, da mora on biti meni hvaležen.

Hlapca sta odšla in sluga je prinesel čibuke pa kavo. V Orientu so vajeni, da cenijo bogastvo hišnega gospodarja po njegovi pipi. No, če sem ga sedil po pipi, je bil Murad Habulam vsekakor bogat človek.

Cevka njegova čibuka je bila iz pristnega rožnega lesa, na- gosto ovita z zlatimi nitkami ter okrašena z dragulji in bi- seri. Ustnik je bil izrezljan iz jantara, dimastega, pol pro- zornega, ki ga v Orientu mno- go više cenijo ko pri nas.

Kavo so nam prinesli v sre- brnih findžanih, ki so stali v zlatih podstavkih, in ko sem kavo poskusil, sem si moral priznati, da sem samo enkrat, in sicer v Kairi, pil boljše ka- vo. Kava je bila seve priprav-ljena po turško, pili smo jo obenem s fino semletim sedom. Tak findžan drži kvečjemu štiri naprstnike.

Tudi moja pipa je bila ena- ko dragocena ko Habulamova. Le žal, da so bile glavice tako majhne! Desetkrat sem poteg- nil, pa je dogorela. Humum, ljubljeneč svojega gospodarja, je čibuke pridno polnil.

Turški običaj predpisuje, da se ne sme gosta koj vprašati za njegovimi razmerami. Go- vorili smo o vsakdanjih rečeh in potem šele se je gospodar pomaknil bliže in vprašal:

"Si danes prijetno potoval, effendi?"

"Allah je bil moj vodnik."

"Afrit, krojač, je pravil, da prihajaš iz Zbiganc —"

"Da. Od sinoči sem bil v Zbigancih."

"In prej?"

"Prej sem bil v Radoviču in v Strumici."

"Dan za dnevom si potoval?"

"Da. Iz Odrina in Stambu- la prihajam."

"Iz Stambula —? Allah je dober s teboj, ker ti je Stam- bul naklonil za rojstno me- sto!"

"Nisem rojen v Stambulu. Pripotoval sem v Stambul iz Damaska."

"Si v Damasku rojen?"

"Tudi ne. Frank sem, Ne- mec."

"Kako pa si prišel v Da- mask?"

"Potoval sem iz domovine v veliko puščavo Saharo, od tam v Egipt in v Arabijo."

"Allah je velik —! Tako daleč naokoli si potoval —? In kupčija ti je dobro uspela?"

"Ne potujem radi kupčije."

"Ne —? Zakaj pa?"

"Da vidim kraje in ljudi. Spoznaval bi rad njihov jezik in njihove običaje."

Neverno me je gledal.

"Zato —? Allah —! Kaj ti koristi, če si ogledaš gore in doline, ljudi in živali, puščave in gozdove —! Kaj imaš od tega, če vidiš, kako se ljudje ob- lačijo in kako govorijo —?"

Vedno isti stari nazori, ki sem jih že tolikokrat srečal —! Orientalci kar ne more razu- meti, čemu bi naj človek hodil gledat tuje kraje in ljudi. Kup- čija, trgovsko potovanje, po- tovanje v Mekko, — više in dalje ne sega njegovo obzorje.

"Se zanimaš za zemljepisje?"

sem ga vprašal.

"Zelo rad berem take knji- ge."

"Kdo jih je napisal?"

"Učeni ljudje, ki so tiste kra- je sami videli."

"Vidiš! In tistim ljudem si pač hvaležen, da te s svojimi knjigami zabavajo in pouču- jejo?"

"Seveda!"

"No, tudi v moji domovini živijo ljudje, ki radi berejo ta- ke knjige. Na tisoče in tisoče jih je, ki jih berejo. In take knjige pišejo le ljudje, ki so vse tiste kraje tudi sami vide- li. In da jih vidijo, morajo po- tovat. In tak človek sem jaz."

"Torej si učenjak v zemlje- pisju? Pa vkljub temu te vpra- šam, čemu potuješ? Domačo hišo in harem moraš zapustiti, veselj življenja se moraš od- povedati, v tujini prenašati glad in žejo in razne neprilike, morebiti se podajati tudi v smrtno nevarnost —!"

"Seveda!"

"In ko se vrneš pa sedeš in pišeš in pišeš —! Da si oči iz- rabiš —! In samo zato, da ti- sti radovedneži zvejo, kaj vse si videl —! Kaj imaš od te- ga?"

"Ali potovanje ni užitek?"

"Ne! Potovanje je velika ne- prijetnost in sitnost!"

"Bi pač ne stopil na primer na veliko goro, da bi videl soln- čni zapad?"

"Ne! Kajti moji možgani so zdravi. Čemu naj zapustim ta- le svoj udobni diwan, kjer lah- ko v miru kadim svoj čibuk in pijem svojo kavo? Čemu naj ležem in plezam na gore? Da bom moral spet nazaj —? Ni- ma pomena! Solnce bo vzha- jalo in zahajalo, tudi če ne bom zlezal na vrh gore. Allah je vse pametno uredil in nje- govih sklepov ne bom spreme- nil, če polezem na visoko go- ro!"

Da, taki so ti ljudje —! Al- lah illa 'llah —! In vse povsod Allah —! Taka je njihova mo- drost in tak je njihov izgovor za njihovo duševno in telesno lenobo.

JOŽE GRDINA:

PO ŠIROKEM SVETU

Sprva sem gledal, če je kje kaka golazen, potem sem pa tudi to opustil in nisem utegnil tako gledati pod noge. Večkrat sem prišel do kakega ograjene- ga prostora, ki je bil po vidiku prepovedan za kak izprehod.

No, resnici na ljubo povedano, da sem jaz prav gotovo kršil to ograjeno postavo; malo sem po- gledal okrog in če nisem videl nikogar, pa hajdi ali skozi ali pa preko. Samo toliko sem pa- zil, da se mi ne pripeti kaj ta- kega, da bi si razparal hlače.

Tega sem se najbolj bal, a vse drugo sem pustil v nemar. Zdaj pa zdaj me je le malo zaskrbe- lo, če me dobi kak paznik ali kaka druga taka uradna oseba, pa sem si mislil: se bom že izgo- voril na kak način. Ko pridem na nasprotno stran Palatina, kjer sem že prekoratil nekaj ograj, se kar naenkrat znajdem nad visoko navpično steno. Ne- kaj časa ogledujem okolico, po- tem jo pa uberem na levo po drugi poti, ki je bila vsa zara- ščena z grmovjem in travo. Tu sem pa pošteno zašel. Iz te ne- prijetnosti me je potem spravil neki Italijan, ki mi je dobro- dušno pokazal, kod pridem na- zaj na vrh.

Resnici na ljubo moram pove- dati, da so v tem oziru Italijani pravi kavalirji, ter mi niso de- lali najmanjših neprilik. In kar se je meni čudno zdelo, da ni- kjer ne obirajo ali ciganijo tuj- ca. Toliko znamenitih stvari sem videl, pa nikjer nič ne ra- čunajo. Ko sem pri vhodu vpra- šal stražnika, ki pazi na pro- store, koliko da stane vstopni- na, mi je enostavno rekel, da nič. In za take stvari bi se lahko pobiralo veliko vstopnino, kajti vredno je.

Pazniki, ki so nastavljeni po raznih znamenitejših krajih, da pazijo, da se kaj ne poškoduje, so tudi zelo naklonjeni in radi kaj pokažejo, ako se jih vpraša za pojasnijo. To vlado brez dvo- ma dosti stane, ampak so dobri matematiki in vedo, da ako da- jo tujcem nekaj zastoj ter jim

gredo na roko, pride na ta na- čin dosti ljudi v Rim, da si ogle- dajo razne znamenitosti. Od tega ima potem Rim velike do- hodke in pa italijanske želez- nice. V tem oziru Italijani pre- kašajo razne druge države.

Na svojem obhodu po Pala- tinu si še ogledam razvaline pa- lače cesarja Septimij Severa, nato cesarski Stadion, tako tudi še altar nepoznanemu bogu, ki je kakor širok štirioglat žrtve- nik. V sredi je krog in krog glo- boko izklesan, da izgleda, ka- kor da sta dva kosa kamna eden vrh drugega. Na gornjem delu je napis, ki pove, da je to altar nepoznanemu bogu. Zelo zani- miva zadeva, ki jasno kaže, da stari Rimljani kljub velikemu številu bogov v Jupiterom vred, niso bili povsem zadovoljni s te- mi bogovi, pa so postavili altar onemu, ki ga oni niso poznali, a vsekakor pa želeli, da bi ga spoznali. Nekaterim pametnim Rimljanom, ki so bili tudi po- božni, ni šlo že tedaj v glavo, kako, da bi bil cel trop bogov, ki bi se ženili in uganjali stvari, ki niso bile niti najmanj v skla- du z res pravim božanstvom.

Tako so iskali pravega boga, ter postavili altar nepoznanemu bo- gu. Tak altar nepoznanemu bo- gu, kjer je bilo zapisano: ne- poznanemu bogu. Kar tedaj ča- stite, dasiravno vam je neznano, to vam jaz oznajnam. Boga, ki je ustvaril svet in vse, kar je v njem." Tako je sv. Pavel raz- tolmačil Atencev tega Boga, ter jih takorekoč pohvalil za tako zadržanje. No in tak altar je bil tudi v Rimu na Palatinu, ki je še danes.

Ko sem obhodil Palatin, sem se povzpel na visoko zidovje ce- sarskih palač, ki so še v razva- linah tako mogočne, ter sem od- tu gledal večni Rim. Vzamem

dalnogled, pa gledam zgodo- vinske spomenike poganskega Rima: Kolosej, slavoloke Kon- štantina, Tita, razvaline tem- plja boginje Venere, nato nek- daj slavni rimski trg Forum Ro- manum, ves v razvalinah. Sredi tega trga se vije stara, nekda- j tako slavna cesta Via Sacra (sveta cesta), po kateri so šli zmagoslavni rimski vojskovo- dje na Kapitol, kjer so potem opravili zahvalno daritev Jupi- tru za dobljeno zmago. Gledam na nekdanje poganske templje, boginje Rome, tempelj Romula, ostanke templja boginje Veste, potem templja boga Saturnija, slavolok cesarja Septimij Seve- ra, v bližini katerega je Mar- mentinska ječa, kjer je bil za- prt sv. Peter. Gledam na Tar- pejsko pečino. Potem pa na dru- go stran Palatina, kjer je bil cir- kus Maksimus. Ondi je izbruh- nil tisti požar, ki ga je zanetil trinoški cesar Neron, ter potem obdolžil kristjane požiga, ka- tere je dal potem tako straho- vito mučiti. Blizu tam stojita templja boginje Veste in bogi- nje Fortune, tam dalje orjaške razvaline kopališč cesarja Ka- rakala.

Vse take in še druge zname- nitosti poganskega Rima vidiš iz Palatina, ki nazorno pričajo o njegovi nekdanji slavi, a zla- sti pa Palatin sam. Potem gle- dam na krasne cerkve Lateran, Marija, Snežnica, sv. Pavel. Tam na levi pa kipi proti nebu mogočna kupola cerkve sv. Pe- tra ter se koplje v zlatih žarkih zahajajočega sonca. Ponosna stavba nadkriljuje vse palače in druge stavbe Rima. Čudovito! Takega pogleda, da bi videl pred seboj tak kolos, tako zgo- dovinskih in pa znamenitih spo- menikov in stavb kot se jih vidi tu, ne more nuditi nobeno drugo mesto razen Rima. V resnici: Rim je res le samo eden!

Ko ga človek gleda ter se za- misli v zgodovino, tedaj šele prav spozna veliki nagrt božje previdnosti, da je Bog odločil ravno Rim za sedež kraljestva božjega na zemlji. Boljšega mesta kot je ta, ni mogel izbrati. Baš tu je mogel Bog najbolj si- lajno pokazati svojo moč. Naj- bolj poganski pa tako mogočni Rim, pa je moral kloniti, dasi se

je dolgo otepal, a je podlegel. Iz Palatina gledam na Vatikan, kjer je zmagal galilejski ribič, kateremu je dejal Kristus: "Ne boj se! Odslej boš ljudi lovil." Zgodilo se je!

Tu se je ohranilo toliko zgo- dovinskih dokazov o poganstvu in krščanstvu, ter o bojih in mu- čeništvu prvih kristjanov kot se ni ohranilo nikjer drugje. Po- vsod, kamor pogledaš, vidiš zgo- dovino, ki je pisana v kamen, ki govori bolj na glas kot pa knji- ge. Zato je Bog izbral Rim, ki je najbolj gradil in ohranil zgo- dovinske dokaze vse do današ- njega časa. Če bi se kaj takega kot se je godilo v Rimu, godilo kje drugje, to bi bilo morda že zbrisano, a v Rimu je pa ostalo. Tu je bila ne samo cesarska mo- gočnost in slava, ampak tudi kultura, ki je bila na zelo visoki stopinji, ter je pisala zgodovino Rima, poganstva in krščanstva.

Iz nekdanj cesarskega Palati- na sem gledal na Kvirinal, po- tem pa na palačo Venecijo. V prvem stanuje italijanski kralj, v drugi pa Mussolini, ki sta go- spodarja sedanjega Rima.

Oba sta naprem tem, ki so stolovali tukaj, kakor palček kraljiček napram mogočnemu orlu. Zakaj ti, ki so stolovali na Palatinu, so bili res pravcati orli, ter so upravičeno nosili v svojem cesarskem znaku orla. Res so bili nekateri tako brez- obzirni in trinoški. To pred- vsem kar se tiče napram kri- stjanstvu, a več pa je bilo res prav razsodnih in pametnih ter dobrih gospodarjev. V dobro- jim je treba šteti tudi to, da niso bili taki zatiralci podložnih na- rodov kot so pa današnji vla- darji Rima, ki v svojem pretira- nem nacionalizmu zatirajo na- rode zaradi njih jezika. Vla- darji na Palatinu so bili v tem oziru neprimerno boljši kot pa so današnji vladarji. Zahtevali so pač priznanje rimske nad- oblasti, davek, a vse drugo so pa pustili. Zato so pa tudi ve- liko dosegli.

Ze pozno je bilo, ko sem za- puščal nekda- j slavni Palatin in prav vesel sem bil, da sem imel priliko si ga ogledati po svoji vo- lji in čas, ki sem ga porabil pri- tem, je bil dobro uporabljen. Napotil sem se na svoje stano- vanje in po večerji pa takoj spat, ker hoja po Palatinu me je precej zdelala.

(Dalje prihodnjic)

DNEVNE VESTI!

Hitler v Gradcu. Katoličani v Avstriji so tihi

Dunaj, 4. aprila. V Gradec je včeraj dospel nemški diktator Hitler, da govori ljudem glede glasovanja za Anšlus, ki se ima izvršiti prihodnjo nedeljo. Me- sto Gradec je bilo zadnja leta to- rišče vsega nacijskega delovanja v Avstriji. Od blizu in daleč je včeraj dospel 300.000 Avstrij- cev, da pozdravijo Hitlerja. Ta- ko "ginjeni" so bili Avstrijci, ki so zagledali Hitlerja, da so jo- kali, pravi poročilo. Medtem pa se poroča, da se namerava po- dati dunajski kardinal Innitzer v Rim, kjer bo papežu poročal o se da 4 sobe spodaj, garaža, fur- položaju v Avstriji. Vatikan ni- kakor ni zadovoljen z izjavo al- ljudem se da po zmerni cen- strijskih škofov, ki so priporo-

je dolgo otepal, a je podlegel. Iz Palatina gledam na Vatikan, kjer je zmagal galilejski ribič, kateremu je dejal Kristus: "Ne boj se! Odslej boš ljudi lovil." Zgodilo se je!

Tu se je ohranilo toliko zgo- dovinskih dokazov o poganstvu in krščanstvu, ter o bojih in mu- čeništvu prvih kristjanov kot se ni ohranilo nikjer drugje. Po- vsod, kamor pogledaš, vidiš zgo- dovino, ki je pisana v kamen, ki govori bolj na glas kot pa knji- ge. Zato je Bog izbral Rim, ki je najbolj gradil in ohranil zgo- dovinske dokaze vse do današ- njega časa. Če bi se kaj takega kot se je godilo v Rimu, godilo kje drugje, to bi bilo morda že zbrisano, a v Rimu je pa ostalo. Tu je bila ne samo cesarska mo- gočnost in slava, ampak tudi kultura, ki je bila na zelo visoki stopinji, ter je pisala zgodovino Rima, poganstva in krščanstva.

Iz nekdanj cesarskega Palati- na sem gledal na Kvirinal, po- tem pa na palačo Venecijo. V prvem stanuje italijanski kralj, v drugi pa Mussolini, ki sta go- spodarja sedanjega Rima.

Oba sta naprem tem, ki so stolovali tukaj, kakor palček kraljiček napram mogočnemu orlu. Zakaj ti, ki so stolovali na Palatinu, so bili res pravcati orli, ter so upravičeno nosili v svojem cesarskem znaku orla. Res so bili nekateri tako brez- obzirni in trinoški. To pred- vsem kar se tiče napram kri- stjanstvu, a več pa je bilo res prav razsodnih in pametnih ter dobrih gospodarjev. V dobro- jim je treba šteti tudi to, da niso bili taki zatiralci podložnih na- rodov kot so pa današnji vla- darji Rima, ki v svojem pretira- nem nacionalizmu zatirajo na- rode zaradi njih jezika. Vla- darji na Palatinu so bili v tem oziru neprimerno boljši kot pa so današnji vladarji. Zahtevali so pač priznanje rimske nad- oblasti, davek, a vse drugo so pa pustili. Zato so pa tudi ve- liko dosegli.

Ze pozno je bilo, ko sem za- puščal nekda- j slavni Palatin in prav vesel sem bil, da sem imel priliko si ga ogledati po svoji vo- lji in čas, ki sem ga porabil pri- tem, je bil dobro uporabljen. Napotil sem se na svoje stano- vanje in po večerji pa takoj spat, ker hoja po Palatinu me je precej zdelala.

(Dalje prihodnjic)

DNEVNE VESTI!

Hitler v Gradcu. Katoličani v Avstriji so tihi

Dunaj, 4. aprila. V Gradec je včeraj dospel nemški diktator Hitler, da govori ljudem glede glasovanja za Anšlus, ki se ima izvršiti prihodnjo nedeljo. Me- sto Gradec je bilo zadnja leta to- rišče vsega nacijskega delovanja v Avstriji. Od blizu in daleč je včeraj dospel 300.000 Avstrij- cev, da pozdravijo Hitlerja. Ta- ko "ginjeni" so bili Avstrijci, ki so zagledali Hitlerja, da so jo- kali, pravi poročilo. Medtem pa se poroča, da se namerava po- dati dunajski kardinal Innitzer v Rim, kjer bo papežu poročal o se da 4 sobe spodaj, garaža, fur- položaju v Avstriji. Vatikan ni- kakor ni zadovoljen z izjavo al- ljudem se da po zmerni cen- strijskih škofov, ki so priporo-

je dolgo otepal, a je podlegel. Iz Palatina gledam na Vatikan, kjer je zmagal galilejski ribič, kateremu je dejal Kristus: "Ne boj se! Odslej boš ljudi lovil." Zgodilo se je!

Tu se je ohranilo toliko zgo- dovinskih dokazov o poganstvu in krščanstvu, ter o bojih in mu- čeništvu prvih kristjanov kot se ni ohranilo nikjer drugje. Po- vsod, kamor pogledaš, vidiš zgo- dovino, ki je pisana v kamen, ki govori bolj na glas kot pa knji- ge. Zato je Bog izbral Rim, ki je najbolj gradil in ohranil zgo- dovinske dokaze vse do današ- njega časa. Če bi se kaj takega kot se je godilo v Rimu, godilo kje drugje, to bi bilo morda že zbrisano, a v Rimu je pa ostalo. Tu je bila ne samo cesarska mo- gočnost in slava, ampak tudi kultura, ki je bila na zelo visoki stopinji, ter je pisala zgodovino Rima, poganstva in krščanstva.

Iz nekdanj cesarskega Palati- na sem gledal na Kvirinal, po- tem pa na palačo Venecijo. V prvem stanuje italijanski kralj, v drugi pa Mussolini, ki sta go- spodarja sedanjega Rima.

Oba sta naprem tem, ki so stolovali tukaj, kakor palček kraljiček napram mogočnemu orlu. Zakaj ti, ki so stolovali na Palatinu, so bili res pravcati orli, ter so upravičeno nosili v svojem cesarskem znaku orla. Res so bili nekateri tako brez- obzirni in trinoški. To pred- vsem kar se tiče napram kri- stjanstvu, a več pa je bilo res prav razsodnih in pametnih ter dobrih gospodarjev. V dobro- jim je treba šteti tudi to, da niso bili taki zatiralci podložnih na- rodov kot so pa današnji vla- darji Rima, ki v svojem pretira- nem nacionalizmu zatirajo na- rode zaradi njih jezika. Vla- darji na Palatinu so bili v tem oziru neprimerno boljši kot pa so današnji vladarji. Zahtevali so pač priznanje rimske nad- oblasti, davek, a vse drugo so pa pustili. Zato so pa tudi ve- liko dosegli.

Ze pozno je bilo, ko sem za- puščal nekda- j slavni Palatin in prav vesel sem bil, da sem imel priliko si ga ogledati po svoji vo- lji in čas, ki sem ga porabil pri- tem, je bil dobro uporabljen. Napotil sem se na svoje stano- vanje in po večerji pa takoj spat, ker hoja po Palatinu me je precej zdelala.

(Dalje prihodnjic)

DNEVNE VESTI!

Hitler v Gradcu. Katoličani v Avstriji so tihi

Dunaj, 4. aprila. V Gradec je včeraj dospel nemški diktator Hitler, da govori ljudem glede glasovanja za Anšlus, ki se ima izvršiti prihodnjo nedeljo. Me- sto Gradec je bilo zadnja leta to- rišče vsega nacijskega delovanja v Avstriji. Od blizu in daleč je včeraj dospel 300.000 Avstrij- cev, da pozdravijo Hitlerja. Ta- ko "ginjeni" so bili Avstrijci, ki so zagledali Hitlerja, da so jo- kali, pravi poročilo. Medtem pa se poroča, da se namerava po- dati dunajski kardinal Innitzer v Rim, kjer bo papežu poročal o se da 4 sobe spodaj, garaža, fur- položaju v Avstriji. Vatikan ni- kakor ni zadovoljen z izjavo al- ljudem se da po zmerni cen- strijskih škofov, ki so priporo-

je dolgo otepal, a je podlegel. Iz Palatina gledam na Vatikan, kjer je zmagal galilejski ribič, kateremu je dejal Kristus: "Ne boj se! Odslej boš ljudi lovil." Zgodilo se je!

Tu se je ohranilo toliko zgo- dovinskih dokazov o poganstvu in krščanstvu, ter o bojih in mu- čeništvu prvih kristjanov kot se ni ohranilo nikjer drugje. Po- vsod, kamor pogledaš, vidiš zgo- dovino, ki je pisana v kamen, ki govori bolj na glas kot pa knji- ge. Zato je Bog izbral Rim, ki je najbolj gradil in ohranil zgo- dovinske dokaze vse do današ- njega časa. Če bi se kaj takega kot se je godilo v Rimu, godilo kje drugje, to bi bilo morda že zbrisano, a v Rimu je pa ostalo. Tu je bila ne samo cesarska mo- gočnost in slava, ampak tudi kultura, ki je bila na zelo visoki stopinji, ter je pisala zgodovino Rima, poganstva in krščanstva.

čili avstrijskim katoličanom, da glasujejo za priključitev k Nem- čiji. To je tudi vzrok, da av- strijski duhovniki preteklo nede- ljo niso nič govorili o plebiscitu, ki se ima vršiti 10. aprila. Poro- ča se tudi, da skuša Hitler dose- či sporazum z Rimom, in da je obisk kardinala Innitzerja v Ri- mu prvi tozadevni poskus.

Japonec skrbi o velike zgu- be na Kitajskem

Sangaj, 4. aprila. Japonski vojni minister general Sugija- ma se je včeraj v naglici od- peljal z zrakoplovom iz glav- nega mesta Japonske na ki- tajsko fronto, ko je slišal, da so Kitajci zopet povzročili tež- ki zgube Japoncem. Zlasti je nenavadno oster odpor Kitaj- cev v Samtung provinci, kjer poveljuje general Terauchi, ki je sicer znan kot eden naj- boljših japonskih strategov. V bitki pri Linju so Kitajci uni- čili eno celo japonsko armado. Vojni minister bi rad dognal vzroke za to. Najmanj 20.000 japonskih vojakov je bilo ubitih tekom bojev zadnjih 10 dni v Santung provinci. Nova oja- čenja so dospela na fronto, to- da Japonci v resnici niso bili pripravljeni na tako številne žrtve in na tako dolgo vojno. Mislili so, da bodo ugnali Ki- tajce tekom treh mesecev.

10 ljudi ubitih v avtomobilski dirki

Bolcna, Italija, 4. aprila. De- set oseb je bilo ubitih in 32 ra- njenih tekom avtomobilske tek- me, ki se vrši vsako leto v tem mestu. Dva avtomobila sta te- kom dirke trčila skupaj. Eden izmed avtomobilov je spodletel na progi ulične železnice in zavo- zil v gručo ljudi s strašnimi po- sledicami.

Številni vohuni pri ameri- ški mornarici

Philadelphia, 4. aprila. V to- varnah, kjer se izvršujejo naro- čila za zvezno vojno mornarico so se pojavili zadnje čase števil- ni vohuni, kot pripoveduje neki podadmiral. Zadnje čase je za- čela vlada zahtevati, da je sle- herni delavec, ki je zaposlen v tovarnah, kjer se izdeluje vojna oprema, ameriški državljani. Nadalje mora biti sleherni dela- vec pod bondom in ime vsako- gar, ki je v tej ali oni zvezi s tovarno, mora biti predloženo vladi kot tudi njegov natančni življenjepis. Delavci imajo po- velje, da ne govorijo z nikomur o delu v tovarni in da skrbno pa- zijo na vohune. Med vohuni je največ Nemcev, ki vohunijo v prid Japoncev.

MALI OGLASI

Piano naprodaj

jako dobro ohranjen, se radi se- litve zelo poceni proda. Vpra- šajte na 1283-1/2 E. 55th St.

V najem se da

stanovanje obstoječe iz štirih sob. Jako čedno. Zmeren rent. Vprašajte na 1052 E. 62nd St.

V najem

se da 4 sobe spodaj, garaža, fur- nez in vse udobnosti. Poštenim kakor ni zadovoljen z izjavo al- ljudem se da po zmerni cen- strijskih škofov, ki so priporo-

je dolgo otepal, a je podlegel. Iz Palatina gledam na Vatikan, kjer je zmagal galilejski ribič, kateremu je dejal Kristus: "Ne boj se! Odslej boš ljudi lovil." Zgodilo se je!

Tu se je ohranilo toliko zgo- dovinskih dokazov o poganstvu in krščanstvu, ter o bojih in mu- čeništvu prvih kristjanov kot se ni ohranilo nikjer drugje. Po- vsod, kamor pogledaš, vidiš zgo- dovino, ki je pisana v kamen, ki govori bolj na glas kot pa knji- ge. Zato je Bog izbral Rim, ki je najbolj gradil in ohranil zgo- dovinske dokaze vse do današ- njega časa. Če bi se kaj takega kot se je godilo

Zamenjana sinova

FRANCOSKI ROMAN

Na drugi strani je pa Tabaret silno hrepenel poizvedeti, kaj se je pripetilo med Noelom in grofom. Kar gorelo je v njem, da bi prišel tajnosti paži na vsako svojo besedo in da bo previdno na straži pred Noelom.

Odvetnik pelje Tabareta v bolniško sobo gospe Gerdy. Njen položaj se je tekom večera nekoliko spremenil, toda nemogoče je bilo povedati ali za boljše ali za slabše. Eno je bilo gotovo, trpela je manj. Večkrat se je premaknila na pernici in včasih je tudi vzdihnila.

"Kaj pravi zdravnik?" vpraša Pere Tabaret s komaj slišnim glasom.

"Pravkar je odšel," odvrne Noel. "Obljubil pa je, da se kmalu vrne."

Stari mož se po prstih približa postelji in pogleda bolnico.

"Uboga sirota!" mrmra, "dobri Bog mora biti usmiljen, ker jo bo rešil trpljenja. Najbrž mnogo trpi, toda kako bi šele trpela, če bi vedela, da je njen sin, njen pravi sin v zaporih, obtožen umora?"

"To sem že sam mislil," reče Noel, "kajti vedno sem jo ljubil, moj dragi prijatelj. Še vedno je moja mati. Dvakrat sem precej surovo ravnal z njo, ker sem mislil, da jo sovražim, toda v trenutku, ko jo zgubim, pozabim na vse, kar mi je povzročila. Da, najboljša je smrt za njo. Kljub temu pa ne morem misliti, da je njen sin kriv."

"Kaj, tudi vi enako mislite?"

Pere Tabaret je izlil toliko gorkote in živahnosti v svoj izklic, da ga je Noel začudeno pogledal. Tabaret je čutil, kako mu žari obraz in hitel je tolažiti. "Rekel sem: tudi vi, ker tudi moja vest mi narekuje, da je ta mož nedolžen. Po mojem mnenju ne morem po njegovega stanu izvršiti tako gnjusnega umora. Govoril sem o zadevi z mnogimi osebami, kajti stvar je vzbudila po cellem mestu mnogo šundra, in sleherni je prepričan o nedolžnosti Alberta. On ima na svoji strani javno mnenje, in to je že dober začetek."

Sedeča poleg postelje, dovolj daleč od svetilke, da ji ni svetila v obraz, je redovnica hitela plesti nogavice za siro-

make. Bilo je to navadno mer-hanično delo, tekom katerega je redovnica navadno molila. Toda odkar je prišel Tabaret je pozabila na molitve, ko je poslušala pogovor obeh možkih. Kaj pomeni ta pogovor? Kdo je ta ženska, ki se bori s smrtjo? In kdo je mladi mož, ki ni njen sin, pa jo vendar kliče za mater, in ob istem času govori o pravem sinu, ki je bil obtožen kot morilec. V kakšno čudno hišo je zašla. Skoro se je začela bati, vest jo je vznemirjala. Ali ni grešila Sklenila je, da vse razodene duhovniku, ko se vrne.

"Ne," pravi Noel, "nikakor ne, Tabaret. Albert nima javnega mnenja za seboj. Mi v Franciji smo bolj ostri, kar vam mora biti znano. Kadar aretirajo siromaka radi enakega zločina, in čeprav je nedolžen, tedaj ga ljudje navadno obmetavajo s kamenjem. Toda mi čutimo usmiljenje z njim, ko ga pripeljejo pred porotnike. Dokler se pravica čbota, se navadno pridružio prosekatorju proti obtožencu. V trenutku pa, ko pravica naznani, da je mož zločinec, pa vsi želimo, da bi bil oproščen. To je javno mnenje. Jaz se ne oziram na tako mnenje, ker mi je zoperno. Če Alberta ne izpustijo, tedaj bom jaz njegov zagovornik. Da, vse to sem že omenil mojemu očetu, grofu de Commarinu. Njegov odvetnik sem in rešil bom Alberta."

Najraje bi se stari detektiv vrgel Noelu okoli vratu. Rad bi rekel: Midva ga bova rešila, toda Tabaret se je obotavljal z besedo. Mogoče ga odvetnik ne bi pravilno razumel, če bi vs priznal. Sklenil pa je, da odkrije vse, kakor hitro spozna, da je prišel čas za to. Zaenkrat se je zadovoljil s tem, da je odobral mnenje svojega mladega prijatelja.

"Tako je, moj otrok," reče Tabaret. "Plemenito srce imate! Že sem mislil, da sta vas novi stan in bogastvo opijanila. Oprostite mi, ostali boste to, kar ste vselej bili. Toa povejte mi vendar, ali ste že videli grofa de Commarina, vašega očeta?"

Noel je sedaj prvič opazil oči navzoče redovnice, ki so bleščale kot dvoje žarov. S pogledom obrne Noel pozornost Tabareta na redovnico, potem pa reče:

"Da, videl sem ga, in vse je v mojo popolno zadovoljnost pripravljeno. Povedal vam bom vse, ko bova imela več časa. Ob tej bolniški postelji me je skoro sram moje bodoče sreče."

Tabaret je bil primoran zadovoljiti se s tem odgovorom in obljubo. Sprevidel je, da ne bo šla ničesar novega nočoi, pa je začel govoriti, da gre k počitku, ker čuti močno utrujenost radi izrednega dela, ki ga je imel tekom dneva. Noel ga ni silil, da ostane. Povedal je le, da bi čakal toliko časa, dokler ne pride brat gospe Gerdy, po katerega so že parkrat poslali, pa ga ne morejo najti. Nerodno se mu je videlo srečanje s tem bratom. Ali naj mu odkrije vse? To bi le povečalo njegovo žalost. Na drugi strani pa bi ga molk prisilil, da igra težavno vlogo. Tabaret mu je svetoval naj molči in pozneje vso stvar razodene.

"Kako izvrsten človek je ta Noel," mrmra Pere Tabaret, ko je dospel v svoje stanova-

nje in se vsedel.

Odsoten je bil iz hiše celih 24 ur. Maneta, strežnica, se je jezno držala in mu odločno povedala, da si bo poiskala drugo službo, ako gospod ne spremeni svojih navad.

Bila je pokoncu vso noč, katero je preživela v velikem strahu. Pazila je na vsak šum na stopnicah in pričakovala, da prinesejo njenega gospodarja na nosilnici, umorjenega. V hiši sami je prevladovalo veliko razburjenje. Noel Gerdy je odšel kmalu za njenim gospodarjem in se je dve uri pozneje vrnil. Ko je prišel domov so sledili neprestani klici za zdravnika. Tako življenje je za njo smrt. Od samih skrbi se ji bo zmešalo. Maneta je pa pozabila omeniti, da ni toliko skrbela za Tabareta ali za Noela, pač pa radi nekega lepega pariškega policista, ki je obljubil, da pride zvečer v vas, pa ga ni bilo — lump grdi!

In zmerjala je, ko je pogrnjala mizo za gospodarja, rekoč, kako se boji za njegovo zdravje in življenje. Tabaret pa ni odgovarjal, ker ni bil pri volji za noben argument. Obrnil je glavo proti stropu, kamor se je zazrl. Toda ko je bila Maneta gotova s svojimi pripravami, jo je prijel in potisnil brez nadaljnjih ceremonij skozi vrata in jih dvakrat zaklenil za seboj.

Sedaj je začel študirati nov bojni načrt. Nastopiti je moral hitro in odločno. V naglici je analiziral ves položaj. Ali je bil prekanjem v svojem preiskovanju? Ne. Ali je napadel sklep iz posameznih podatkov, katere je nabral? Ne. Začel je s priznanim dejstvom, z umorom. Odkril je vse podrobnosti; njegova izvajanja so bila pravilna, in morilec je moral biti ravno tak kot ga je opisal. Toda zločinec ni jetnik, ki ga ima Daburon zaprtega. Tu je Tabaret priznal, da se je silovito zmotil v osebi, ne pa v faktih.

"Začel sem pri formuli: pogledimo, kdo ima dobiček od tega zločina," je govoril Tabaret sam s seboj. "Pa tudi ta formula ni vedno pravilna. Dediči umorjenega moža se navadno vedno okoristijo z umorom, dočim dobi morilec k večjemu uro in denarnico umorjenega. Tri osebe so bile zainteresirane v umor vdove Lerouge: Albert, gospa Gerdy

BREZ OZIRA
kje stanujete ali delate, vam preskrbi dr. Zupnik vso zobozdravniško postrežbo, s katero hoste popolnoma zadovoljni. Ure od 9 zjutraj do 8 zv. Urad dr. Zupnika je

6131 St. Clair Ave.
vhod iz 62. ceste.
Ni treba vam določenega časa.
Pridite kadar hočete.

in grof de Commarin. Jasnje je sedaj, da Albert ni morilec. Tudi gospa Gerdy ni kriva, saj jo je vest o umoru skoro usmrtila. Torej nam preostaja še grof. Ali je on ali ni? Seveda, sam umora ni izvršil. Najel je kakega zgubljenca, ki je nosil lepo očičene čevlje in kadi trabuke v jantarjevem ustniku. Lopovi na visokih mestih nimajo poguma za udarec. Da, načrte delajo, kujejo, toda sami ne morijo. Sicer je pa grof inteligenten človek, torej ne pride v poštev. Podati se moram pač na drugo sled."

"Še nekaj. Vdova Lerouge, ki je tako spretno preskrbela zamenjavo fantov, katerih varuhinja je bila, je najbrž dobila povelje za izvršitev še več drugih važnih naklepov. Kdo mi more dokazati, da ni v interesu koga drugega naročila, da jo spravijo s pota? O eni stvari sem pa gotov: ona ni bila umorjena, da bi preprečila Noelu, da ne bi prišel do svojega. Umorjena je bila torej iz drugega vzroka, in sicer je morilec drznež, spreten

lopov, ki je nosil obliko, katere sem pripisoval Albertu. Da, tej ideji bom sledil. Predvsem pa moram zvedeti za preteklo zgodovino iz življenja umorjene vdove. Takoj bom šel na delo, kajti preiskava, ki je bila naročena v njenem rojstnem kraju, pride najbrž jutri na sodnji na vrsto."

In v mislih se Tabaret obrne proti Albertu, da pretehta obtožbo, naperjeno proti mlade-

ORIGINAL BRAZIS BROS. CLOTHES

Made in Our Own Factory
Made to Measure

SUITS \$22.50
TOPCOATS

Any Style—Any Size
Ready-to-Wear

SUITS \$15.50
TOPCOATS

Four Stores
6905-07 Superior Ave.
6122 St. Clair. J. Okorn, Mgr.
404 E. 156th. A. Kastelic, Mgr.
6022 Broadway

Prva, najstarejša, največja in najbogatejša slovenska

katoliška podporni organizacija v Združenih

Državah Ameriških, je:

Kranjsko-Slovenska Katoliška Jednota

Ustanovljena 2. aprila 1894. Inskorporirana 12. januarja 1898 v državi Illinois, s sedežem v mestu Joliet, Illinois.

POSUJE 2E 44. LETO

Glavni urad v lastnem domu: 508 No. Chicago St., Joliet, Illinois

SKUPNO PREMOŽENJE ZNAŠA NAD \$4,000,000

SOLVENTNOST K. S. K. JEDNOTE ZNAŠA NAD 100%.

K. S. K. Jednota ima okrog 35,000 članov in članic v odraslem in mladinskem oddelku.

SKUPNO ŠTEVILU KRAJEVNIH DRUŠTEV 186.

V Clevelandu, Ohio je 16 naših krajevnih društev.

Štupnih podpor je K. S. K. Jednota izplačala tekom svojega 42.letnega obstanka nad \$5,900,000.00.

GESLO K. S. K. JEDNOTE JE: "VSE ZA VERO, DOM IN NAROD!"

Če se hoče zavarovati pri dobri, poštenu in solventni podporni organizaciji, zavaruj se pri Kranjsko-Slovenski Katoliški Jednoti, kjer se lahko zavaruje za smrtnino, razne poškodbe, operacije, proti bolezni in onemoglosti.

K. S. K. Jednota sprejema v svojo sredo člane in članice od 16. do 55. leta; otroka pa takoj po rojstvu in do 16. leta. Zavaruje se lahko za \$250; \$500; \$1000; \$1500 in \$2000 posmrtnine.

V mladinskem oddelku K. S. K. J. se otroci lahko zavarujejo v razredu "A" ali "B". Mesečni prispevek v mladinski oddelki je zelo nizek, samo 15c za razred "A" in 30c za razred "B" in ostane stalen, časi zavarovalnina z vsakim dnem narasča. V slučaju smrti otroka zavarovanega v razredu "A" se plača do \$450.00 in zavarovanega v razredu "B" se plača do \$1000.00 posmrtnine.

BOLNIŠKA PODPORA:

Zavaruje se lahko za \$2.00; \$1.00 in 50c na dan ali \$5.00 na teden. Asesment primerno nizko.

K. S. K. Jednota nudi članstvu štiri najmodernejsše vrste zavarovanja.

Člani in članice nad 60 let stari lahko prejmejo pripadajočo jim rezervno izplačano v gotovini.

Nad 70 let stari člani in članice so prosti vseh nadaljnjih asesmentov.

Jednota ima svoj lasten list "Glasilo K. S. K. Jednote," ki izhaja enkrat na teden v slovenskem in angleškem jeziku in katerega dobiva vsak član in članica.

Vsak Slovenec in Slovenka bi moral(a) biti zavarovan(a) pri K. S. K. Jednoti, kot pravi materi vdov in sirot. Če se nisi član ali članica te močnega in bogate podporne organizacije, potrdi se in pristopi takoj.

V vsaki slovenski naselbini v Združenih državah bi moral biti društvo, spadajoče h K. S. K. Jednoti. Kjerkoli se imate društva, spadajočega k tej solventni katoliški podporni organizaciji, ustanovite ga; treba je le oseb v starosti od 16 do 55. leta. — Za nadaljna pojasnila in zavodila pišite na glavnega tajnika: JOSIP ZALAR, 508 No. Chicago Street, Joliet, Illinois.

mu možu. Računal je na možnost, ki so preostajale Albertu, da se reši neprijetnega položaja.

"Kakor sedaj stvari stoje," nadaljuje Tabaret v samogovoru, "ne vidim nič ugodnega pred seboj. Čbtožbe proti njemu so neštevilne, toda zaenkrat me ne zanimajo. Saj sem jih vendar sam zbral skupaj. Albert je postal žrtev najbolj čudežnih slučajnosti, kar sem jih še videl v življenju, toda razjasnijo se lahko z eno samo besedo. Videl sem že precej podobnih slučajev. Saj je bila afera s krojačem še slabša. Ob peti uri je kupil nož, katerega je pokazal desetim svojim prijateljem, rekoč, to

je za mojo ženo, ki mi je postala nezvesta. Zvečer so sosedje slišali strašne krike pri zakonski dvojici. Sledili so udarci, grožnje, teptanje, potem je pa naenkrat vse utihnilo.

"Drugi dan je krojač zginit iz svoje hiše, dočim so dobili njegovo ženo mrtvo na tleh in v prsih je imela isti nož, katerega je njen mož dan prej kupil. Toda končno se je doganalo, da mož ni zabodel z nožem svoje žene, pač pa je bil eden izmed njenih ljubimcev. No, pa naj verjamemo komu!"

(Dalje prihodnjič.)

V JUGOSLAVIJO
SAMO 7 DNI
če potujete na ekspressnih parnikih:
BREMEN • EUROPA
Brzi vlak ob Bremen in Europa v Bremerhaven
zajemli udobno potovanje do Ljubljane
Ali potujete s priljubljenimi ekspres. parniki:
COLUMBUS
HANSA • DEUTSCHLAND
HAMBURG • NEW YORK
Izborne železniške zveze od Cherbourg, Bremena ali Hamburga
Strokovnjaški nasveti glede viševcev za priseljenice in obiskovalce.
Za pojasnila vprašajte lokalnega agenta ali
1430 Euclid Avenue Cleveland, Ohio
HAMBURG-AMERICAN LINE
NORTH GERMAN LLOYD

NAZNANILO IN ZAHVALA

Globoko potri naznanjamo vsem sorodnikom in prijateljem žalostno vest, da je za vedno preminul naš nadvse ljubljani soprog in oče

LOUIS REHAR

Blagopokojni je bil rojen dne 4. aprila 1. 1868 v trgu Vipavi na Notranjskem. Preminul je dne 6. marca ob 11. uri dopoldne ter bil pokopan iz hiše žalosti po opravljeni zadušnici v cerkvi sv. Kristine na Bliss Rd. na sv. Pavla pokopališče dne 9. marca ob 9:30 uri dopoldne. Pokojni je bil član društva Napredek št. 132 JSKJ. Poleg močno žalujoče soproge, sina in treh hčerk, zapušta v stari domovini sestro Mary, poročeno Mohorič ter tukaj in v stari domovini več bližnjih sorodnikov.

V hvaležnosti si v dolžnost štejemo, da se iskreno zahvalimo obilnim darovalcem cvetja, ki so ga položili ob krsti blagopokojnega. Našo najlepšo zahvalo naj prejmejo sledeči: Mrs. Ana Perko in družina, Mr. in Mrs. John Perko, Mr. in Mrs. Louis Sanabor, Mr. in Mrs. Ludwig Sanabor, Mr. in Mrs. Frank Benčič, Mr. in Mrs. Joseph Plevnik, Mr. in Mrs. Frank Skufca, Mr. in Mrs. Joseph Merzek, Mr. in Mrs. Anton Skufca, Mr. in Mrs. Louis Starman, Mr. in Mrs. Ernest Luzar, Mr. in Mrs. Mike Hrovatin, Mr. in Mrs. Joseph Skufca, Mr. in Mrs. Anton Grdina, Mr. in Mrs. Anton Tekavčič, Mr. in Mrs. John Paulich, Mr. in Mrs. G. M. Allen, Mr. in Mrs. Frank Žagar, društvo Napredek št. 132 JSKJ., The Richman Bros. Co. in Employees, Girls of Richman Bros. Co.

Našo najlepšo zahvalo naj prejmejo obilni darovalci za svete maše, katere se bodo darovale v mirni pokoj blage duše. Najlepšo zahvalo naj prejmejo sledeči: Družina Anton Grdina, Mr. in Mrs. Butala, Mr. in Mrs. John Sedmak, Conneaut, Ohio, Mr. in Mrs. J. Rupena, Mr. in Mrs. Anton Hrvatin, Mr. in Mrs. Strajnar, Mrs. Frances Gorshe, Mrs. Mary Grdina, Mr. in Mrs. R. C. Smith, Mr. in Mrs. Frank Skerjanc, Mr. in Mrs. J. Peterlin, Miss Sophie Tekančič, Mr. in Mrs. Fred Knific, Mr. Anton Jare, Mrs. M. Hrstar, Mrs. Mary Cervan, Mr. in Mrs. Frank Fakult, Mr. in Mrs. Joseph Fakult, Mr. in Mrs. Joseph Macerol.

Najlepšo zahvalo naj prejmejo Mr. John in Mrs. Ana Perko, Mr. in Mrs. Ludwig Sanabor, Mrs. Hočvar, Mr. Frank Perko, Mr. John Paulich in sosedje za izkazano veliko naklonjenost ob času največje tuge in žalosti v družini.

Iskrena hvala Rev. Anton Bombachu za opravljene cerkvene pogrebne obrede ter pogrebniemu zavodu Anton Grdina in Sinovi za lepo urejen pogreb in vso najboljšo postrežbo.

Iskrena hvala vsem onim, ki so dali svoje avtomobile za prevoz spremeljavalcev na pokopališče brezplačno na razpolago. Hvala tudi onim, ki so prišli pokojnika kropiti, so pri njem čuli, nas tolažili ali so ga spremili na pokopališče k večnemu počitku. Hvala vsem za vse kar so nam dobrega storili ob času smrti blagopokojnega in nezabnega soproga in očeta.

Ljubljani soprog ter dobri in skrbni oče. Ne-nadno in nepričakovano si se od nas poslovil in nas pustil žalovati nad Tvojim grobom. Veselil si se vsake pomladi, toda pred njo si se preselil v večno pomlad, ki ne pozna ne tuge ne gorja. Ob svezem grobu Ti močno žalostni kličemo: Spočij se v miru do svidenja nad zvezdami!

Zalujoči ostali:

Ana Rehar, soproga; Emil, sin; Stanislava, poroč. Sanabor, Mildred poroč. Skufca in Anna poroč. Perko, hčere; zetje, sinaha in vnuki.

Cleveland, Ohio, 5. aprila 1938.

Prizor iz Mexico City, ko je vlada zaplenila ameriške in angleške oljne interese. Več kot 200.000 delavcev je paradiralo ob tej priliki. Kako se bo ta zadeva končno rešila, se še ne ve. Ameriška vlada je silno nevoljna radi tega in bo dala Mehiki to tudi čutiti.

Vetopnice naprodaj sedaj
CLEVELAND PUBLIC HALL
Avaples Northern Opera Association
Metropolitan Opera
Association of New York
TRISTAN UND ISOLDE
torek 5. aprila
Trojna predstava v sredo 6. aprila
CAVALLERIA RUSTICANA
v sredo 7. aprila
THE BAT
Ameriški balet ensemble
v sredo 7. aprila
PAGLIACCI
v četrtek 7. aprila
RIGOLETTO
v petek 8. aprila
TANNHAUSER
v petek 8. aprila
THE BARTERED BRIDE
v petek 8. aprila (angleško)
LA BOHEME
v soboto 9. aprila
v soboto 9. aprila
Cene \$6, \$5, \$4, \$3, \$2, \$1 (ni davka)
Box Office Main Lobby
UNION TRUST BANK
Euclid pri 9. cesti
(Knabe klavir rabljen izključno)

VLOGE v tej posojilnici
zavarovane do \$5000 po Federal Savings & Loan Insurance Corporation, Washington, D. C.
Sprejemamo osebne in družbene vloge
Plačane obresti po 3%
St. Clair Savings & Loan Co.
6236 St. Clair Ave. HEND. 5670